

תוכנית הקורס ורשימת קריאה לקורס

סמסטר 2 שנה 2022

בית ספר: בית ספר לאודר לממשל, דיפלומטיה ואסטרטגיה B.A.

מנהיגות וקבלת החלטות תחנות בחיו של אריאל

מרצים/ות:

מר שלום תורג'מן tshalom@idc.ac.il

עוזרי/ות הוראה:

מר חן תמיר tamir.chen@post.idc.ac.il

מספר הקורס:	סוג הקורס:	שעות שבועיות:	נקודות זכות:
3340	בחירה	2	2
דרישות הקורס:	קוד קבוצה:	שפת לימוד:	
עבודה מסכמת	221334000	עברית	

נושאי הקורס

מהלך הקורס

שיעור 1 – מבוא (שלום תורג'מן)

סקירת מהלך חייו וחזונו של ראש הממשלה ה-11, אלוף במיל. אריאל שרון (1928 – 2014)

שיעורים 2-3 איש צבא ומפקד פיתוח דוקטרינות לחימה (יועברו על ידי מרצה אורח – דר' אורי מילשטיין).

- אריק שרון מחולל מהפיכת ה-101 וגדוד 890
- אריק שרון מפקד קרב אום כתף ודיכוי הטרור בעזה
- אריק שרון המצביא הבולט במלחמת יום הכיפורים

שיעורים 4-5: פוליטיקאי – קווים לדמותו - בחירת המאחד על פני המפלג (מרצה אורח)

- הקמת הליכוד

- שלומציון
- הקמת קדימה
- חתירה להקמת ממשלות רחבות שיענו על האינטרסים של מרבית העם

שיעורים 6-7: חבר בממשלות ישראל - קבלת החלטות ביצועיות (מרצים אורחים)

- בניית ההתנחלויות – אידיאולוגיה לצד צורך ביטחוני (כולל פינוי ימית ויישום הסכמי השלום)
- קליטת גלי העלייה ויישוב העולים בארץ – (בניית כ- 100 אלף יחידות דיור)
- הקמת מפעלי התפלת מים
- שר ביטחון
 - פינוי הישובים בסיני
 - מלחמת לבנון הראשונה
- שר חוץ
 - הידוק הקשרים עם מדינות האיזור והקמת פרויקטים איזורים,
 - הידוק השת"פ האזורי בנושא המים
 - פרשת משעל

שיעורים 8-12 ראש ממשלה (מרצים אורחים + שלום תורגמן).

- **קבלת החלטות מנהיגותיות בתחומים האזרחיים**
- תהליך ההכנה לכניסה לתפקיד ראש הממשלה, גיבוש תוכנית 100 הימים, במגוון תחומים והטמעתה במציאות לאחר הכניסה לתפקיד ראש הממשלה.
- הקמת ממשלות אחדות
- חיזוק הכלכלה ויציאה מהמשבר הכלכלי לצמיחה (5% בשנה).
- השגת הערביות מארה"ב
- הקמת תשתיות – רכבות (קו תל אביב – ירושלים), טרמינל 3 בנתב"ג, מערכות תחבורה והתפלה.
- הידוק הקשר עם יהדות התפוצות
- **קבלת החלטות מנהיגותיות בתחומים הביטחוני - המדיני**
- מלחמה בטרור
- פגישה בתשתיות הטרור
- מדיניות החיסולים הממוקדים כגורם הרתעה
- היפרדות מהפלסטינים
- דו"ח מיטשל
- דה- לגיטימציה של יאסר ערפאת
- גדר הביטחון
- הידוק הקשר עם ארה"ב – גיבוי אמריקאי על זכותה של ישראל להגן על עצמה.
- הידוק הקשר עם מנהיגות העולם
- שחרור הישראלים – עזאם עזאם, אלחנן טננבאום, החילים החטופים
- מפת הדרכים לשלום
- ועידת עקבה

- תוכנית ההתנתקות:
- 1. ניתוח טקסטים – נאום הרצליה, חליפת המכתבים עם נשיא ארה"ב
- 2. ההיבטים האזרחיים של תוכנית ההתנתקות

מטרות הקורס

תוכן ומבנה הקורס

אריאל שרון, ראש הממשלה ה-11 של מדינת ישראל, שימש כל חייו בתפקידים ציבוריים. הוא החל כלוחם ב"הגנה" עוד לפני קום המדינה, והגיע לדרגת אלוף בצה"ל. תפקידו האחרון בשירות פעיל היה אלוף פיקוד הדרום. במלחמת יום הכיפורים פיקד שרון על אוגדה כאיש מילואים.

לאחר שירותו הצבאי הצטרף למערכת הפוליטית והוביל מהלכים פוליטיים משמעותיים כמו הקמת הליכוד, חתירה עקבית לממשלות אחדות ויצירת קונצנזוס רחב בעם. הוא כיהן בתפקידים מיינסטריאליים רבים - שר החקלאות, שר הביטחון, התעשייה והמסחר, הבינוי, התשתיות ושר החוץ. הוא הותיר חותם מנהיגותי בכל תפקיד בו כיהן והוכיח יכולות ביצועיות בקידום מדיניות ששינתה את פניה של מדינת ישראל בתחומי ההתיישבות, הביטחון, החוץ, התשתיות, הבינוי וקליטת העלייה.

בתפקידו כראש ממשלה הוביל את ישראל למבצע "חומת מגן" ומיגר את גל הטרור של האינתיפאדה השנייה. שדרג את יכולותיה של מערכת הביטחון כדי שתוכל להעניק למדינת ישראל יכולת להגנה מפני כל איום. במקביל, הוא חתר לכינון הסדר עם הפלסטינים שיוביל להיפרדות בין ישראל לפלסטינים על מנת לשמור על אופיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית. משנוכח שאין אפשרות להגיע להסדר עם הפלסטינים בעתיד הנראה לעין, פעל שרון לשיפור מצבה של ישראל באופן חד צדדי - הוא הוביל את היציאה מרצועת עזה והקים את גדר ההפרדה.

אריאל שרון טווה קשרים הדוקים עם הממשל האמריקאי וממשלים אחרים בעולם, הידק את הקשר בין ישראל לתפוצות והשכיל לקדם פרויקטים משמעותיים בתחום התשתיות הלאומיות וביניהם התפלת מים, פיתוח מואץ של רכבת ישראל, העברת בסיס צה"ל לנגב, ועוד פרויקטים רבים ששינו את פניה של מדינת ישראל. הממשלה בראשותו הובילה לצמיחה ובנתה כלכלה חזקה שהצליחה לעבור את המשבר הכלכלי העולמי שהגיע זמן קצר מאוחר יותר.

הקורס יתמקד במנהיגותו של ראש הממשלה בתהליכים אותם הוביל בתפקידיו השונים לאורך משעול חייו למען המדינה, תוך שהוא מגלה אומץ לב, חשיבה מקורית ופורצת גבולות, קבלת החלטות משמעותיות, ובעיקר מנהיגות סוחפת שחזקה מאוד את ישראל.

במהלך הקורס ישולבו מרצים אורחים, מומחים בתחומם לתקופה הרלוונטית, שליוו את ראש הממשלה בפעילותו, ינותחו טקסטים מרכזיים שהיו חלק ממשנתו הביטחונית והמדינית.

בסיום הקורס יכינו הסטודנטים עבודות על נושאים רלוונטיים (שיוצגו לאחר מכן בבית מורשת ראש הממשלה בכפוף להסכמת הסטודנטים) ובמהלך הקורס יציגו עבודות קבוצתיות להעמקת ההבנה והידיעות שלהם בסוגיות שונות הקשורות לאריאל שרון, ומהוות גם נדבך מרכזי בדמותה של מדינת ישראל.

מבנה ציון הקורס

80% מהציון עבודה מסכמת

רשימת קריאה

רשימה ביבליוגרפית

1. אבישר, צבי. שרון – חמש שנים קדימה. צבי אבישר מו"ל, 2011.
2. בלום, גדי וניר חפץ. הרועה: סיפור חייו של אריאל שרון. ידיעות אחרונות, 2005.
3. ברונטטין, מיכאל (עורך), ניצחון בסבירות נמוכה, שרידות, 2017.
4. גביש, ישעיהו, סדין אדום, כנרת זמורה ביתן דביר, 2016.
5. דן, אורי. בסודו של אריאל שרון. ידיעות אחרונות, 2007.
6. וייסגלס, דב. אריק שרון – ראש הממשלה. מבט אישי, ידיעות אחרונות, 2012.
7. לנדא, דוד. אריק: חייו של אריאל שרון. כנרת, זמורה ביתן, דביר, 2015.
8. מילשטיין, אורי. ההיסטוריה של הצנחנים כרך א', יחידה 101, שרידות, 2017.
9. מילשטיין, אורי. ההיסטוריה של הצנחנים כרך ב', קרב המיתלה, שרידות, 2017.
10. שרון, גלעד. שרון – חייו של מנהיג, הוצאת מטר, 2011.
11. Rabinovich, Itamar (2011) The Lingering Conflict: Israel, The Arabs, and the Middle East, 1948 – 2011. Brookings Institution Press
12. Abrams, Elliott (2013) Tested by Zion – The Bush Administration and the Israeli – Palestinian Conflict, Cambridge University Press

מסמכים בתחום המדיני

- נאום מזכיר המדינה האמריקאי, קולין פאוול, באוניברסיטת לואיוויל, 19 לנובמבר 2001.
- נאום נשיא ארה"ב, ג'ורג' בוש, 24 ליוני 2002.
- מפת הדרכים לשלום, 30 לאפריל 2003.
- נאומי נשיא ארה"ב, מלך ירדן, ראש ממשלת ישראל וראש ממשלת הרשות הפלסטינית, ועידת עקבה.
- החלטת ממשלת ישראל ביחס לקבלת מפת הדרכים לשלום, כולל 14 הסתייגויות.
- המפקד הלאומי – הצהרת העקרונות של עמי איילון וסרי נוסייבה, יוני 2003.
- יוזמת ג'נבה
- נאום ראש ממשלת ישראל, אריאל שרון, בכנס הרצליה, 18 לדצמבר 2003, הודעה, לראשונה, על תוכנית ההתנתקות.
- תוכנית ההתנתקות – משרד ראש הממשלה.
- מכתב מנשיא ארה"ב, ג'ורג' בוש לראש ממשלת ישראל, אריאל שרון – 14 לאפריל 2004.
- מכתב מראש ממשלת ישראל, אריאל שרון לנשיא ארה"ב, ג'ורג' בוש – 14 לאפריל 2004.
- מכתב מעו"ד דב וייסגלס, מנהל לשכת ראש הממשלה ליועצת לביטחון לאומי בארה"ב, דר' קונדוליסה רייס, 15 לאפריל 2004.
- הבנות שארם א-שייח', 2005, משרד ראש הממשלה.

- נאום ראש הממשלה, אריאל שרון, בשארם א-שייח' (2005). משרד ראש הממשלה
- העצרת הכללית של האו"ם – 2005 – נאום ראש הממשלה אריאל שרון.